

Tomáš Marek: Interkulturní mediace hudby: Hráči na djembe jako zprostředkovatelé západoafrické hudební tradice v České republice.

Oponentský posudek diplomové práce

Ve své diplomové práci se Tomáš Marek věnuje způsobům výuky hry na bubny zejm. djembe v západoafrické Guineji cílené na Evropany a jejich reflexi z vlastní pozice i z hlediska dalších účastníků výzkumu. Jak autor sám předjímá a předpokládá, práce se možná může stát zajímavým čtením pro české zájemce o „africkou“ hudbu a členy afroscény. Autor předkládá opravenou verzi práce, ve které zohlednil komentáře a námítky zmiňované v předchozích posudcích oponenta i vedoucího.

Z textu od začátku do konce vyplývá, že autor k tématu přistupuje stejně jako jeho bubeničtí kolegové a účastníci výzkumu především z pozice insidera, resp. aktivního hráče, což se bohužel v předchozím pokusu ukázalo být jako jistá překážka v kvalitě zpracování práce ve smyslu vágnosti vyjadřování (jakoby vlastní zúčastnění Tomášovi ztěžovalo představit čtenáři nejen detaily, ale hlavně konkrétní data). Vzhledem k zvolenému tématu je však aspekt angažovanosti a aktivní účasti na předmětu zkoumání vítaným, ne-li nutným předpokladem. Ku prospěchu práce je, že se tentokrát autorovi podařilo posunout více od roviny naivního amatéra směrem k perspektivě badatele. Lepšího zpracování se tak dočkala teoretická část, užívání a adekvátní osvětlení teoretických konceptů, s jejichž pomocí se autor pokouší vyložit vlastní pojetí tradice, autenticity, hudebního turismu, objevila se alespoň určitá konkretizace toho, co autor míní „guinejskou hudbou“, příp. „guinejskou tradiční hudbou“, atd. Evidentně tedy došlo ke zlepšení schopnosti pracovat s relevantními antropologickými, etnomuzikologickými pracemi, zaměřenými vzhledem k tématu jak na obecné rovině (Merriam, Turino), tak i konkrétněji v oblasti předávání hudebních dovedností z afrických zdrojů (Lundquist 1996, Van den Bos 1995).

Po představení jednotlivých účastníků výzkumu i jejich společného „afrického snu“ se již autor věnuje problematice výuky západních studentů v Guineji a dále též způsobům předávání guinejské hudby a její reprodukci v České republice. Hlavním předmětem zájmu zůstává samotný proces výuky, prolínání jednotlivých přístupů a představení problémů pocíťované při výuce. Co konkrétně je předáváno již autor ponechává stranou, což je vzhledem k zaměření a rozsahu práce zčásti pochopitelné, pouze jsou s užitím západní hudební terminologie naznačeny metrytmické struktury vyučovaných rytmů. Otázkou tak stále zůstává, co přesně se zájemci v bubnových workshopech učí, z jakých různých zdrojů pochází – zřejmě dekontextualizované – prvky hudebních materiálů, v tomto případě zřejmě samotné rytmické vzorce, možnosti a obvyklé či vhodné způsoby jejich kombinace do polyrytmických struktur? Jak vyplývá z naznačených odlišností prostředí Conacry a guinejského venkova, hudební materiál nese jiné významy a možná vykazuje charakteristiky menšího simulakra, než jak je tomu v hlavním městě. Bližší aspekty regionálních podob hudby v Guineji autor však neobjasňuje, argumentuje snahou o nepřekračování vytyčeného rámce práce.

Škoda, že se v textu neobjevují snapshoty/momentky z konkrétních událostí, s výstižnějšími popisy toho, co se vlastně přesně při výuce, ať už v Guineji nebo v České republice, děje a v jakých

kontextech. V tomto směru práce nevykazuje posun. Čtenář o podobě výuky získává představu z různých pasáží napříč práce. V nich autor již povšechně shrnuje spíše obecný průběh a doplňuje jejich obraz reflexemi výuky z hlediska představovaných informátorů, aniž by řečené doložil výstižnějším popisem. Přes jisté zlepšení se jazyk práce stále drží na obecné rovině vyjadřování. Díky ní často shrnutí v závěrech kapitol působí nadbytečně a čtenář tak má dojem, že opakovaně čte již totožně napsané.

Otázkou na závěr je, zda se Češi a další (vlastně nejen) evropští muzikanti ve skutečnosti za „africkou“ hudbu vydávají a svému publiku nepředkládají jen stereotyp různých fragmentů bubnové hudby, při níž se evropští posluchači mají bavit a tancovat v kontextu pódiových a ozvučených akcí. Nepodlehli podobnému stereotypu i sám autor a další, kdo s tzv. „západoafrickou“ hudbou začali a přijeli se ji učit i do Guineje? Tomáš Marek se blíže nevěnuje tomu, zda a jak tyto stereotypy šíří Tonton Sylla a podobní, kteří již nejsou guinejskými vesničany, ale podobně jako jejich evropští kolegové jsou kosmopolity, co našli uplatnění a mnohdy i obživu v předávání konstruktivního západoafrického bubnování.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako velmi dobrou.

V Praze dne 6. června 2016

Mgr. Zita Skořepová, Ph.D.